

महाराष्ट्र शासन

सहसंचालक (उच्च शिक्षण)

१७ आंबेडकर रोड, कॅम्प, पुणे - ४११ ००१

Website: www.jdhepune.org E-mail - jdhepune@gmail.com

दूरध्वनी क्रमांक - ०२० - २६१२७८३३, ०२०-२६०५१६३२

फॅक्स क्र. ०२०- २६०५१६३२

क्रमांक - युनिसेफ-२०२४ (/२०२४)/ पुणे विभाग/ 6216

दि. ०२/०७/२०२३.

प्रति,

- कुलसचिव,
सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ,
पुणे - ४११ ००७.
- सर्व प्राचार्य / प्राचार्या,
अशासकीय अनुदानित / विना अनुदानित / कायम विना अनुदानित कला, वाणिज्य,
विज्ञान व विधी व शिक्षणशास्त्र महाविद्यालये, पुणे, अहमदनगर व नाशिक.

विषय - महाराष्ट्र शासन व युनिसेफद्वारे राबवण्यात येत असलेल्या महाविद्यालयीन युवकांच्या (students youth) सहभागाने नैसर्गिक संसाधनांचे संरक्षण / संवर्धन तसेच पाण्याची बचत (Youth Engagement and Water Stewardship) या अभियाना संदर्भात सुधारित मार्गदर्शक सूचना.

- संदर्भ - १. उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग यांचेकडील पत्र क्र. मंत्रालय मार्गदर्शक सूचना
क्र. संकीर्ण २०२२/प्र.क्र.१२९/विशि-५ दि. १३.१.२०२३.
२. मा. शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण, म.रा. पुणे यांचे पत्र क्र. उशिसं/युनिसेफ /ऑनलाईन कोर्स
२०२३/६४८९ दि. २४ मे, २०२३.
३. मा. शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण, म.रा. पुणे यांचे पत्र क्र. उशिसं/युनिसेफ/
२०२३/७३२४ दि. २० जून, २०२३.
४. मा. शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण, म.रा. पुणे यांचे पत्र क्र. उशिसं/युनिसेफ/
२०२४/३५४२ दि. ०२ जुलै, २०२४.

महाराष्ट्र शासन, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग व युनिसेफ यांच्या दरम्यान झालेल्या सामंजस्य करारानुसार महाविद्यालयीन युवकांच्या (Students youth) सहभागाने नैसर्गिक संसाधनांचे संरक्षण/संवर्धन तसेच पाण्याची बचत (Youth Engagement and Water Stewardship) या अभियानाची राज्यातील निवडक १३ जिल्ह्यात अंमलबजावणी करण्यात येत आहे. या अभियानांतर्गत महाविद्यालयीन युवक व युवतींची पाणी बचतीच्या उपाययोजना राबविणे, पर्यावरण व हवामान बदल याविषयी माहिती वृद्धिंगत करणे, कौशल्य विकसित करण्यासाठी प्रशिक्षण घेणे, शैक्षणिक संस्थास्तरावर ग्रीन क्लबची स्थापना करणे इत्यादी उपक्रम राबविले जात आहेत.

संदर्भ क्र. १ नुसार सदरील अभियानाची प्रभावी अंमलबजावणी करण्यासाठी अभियानाशी संबंधित उच्च व तंत्र शिक्षण विभागातील अधिकारी यांची कार्यशाळा दि. १५.०६.२०२४ रोजी वा. समितीचे अध्यक्ष डॉ. शैलेंद्र देवळाणकर, शिक्षण संचालक (उच्च शिक्षण) महाराष्ट्र राज्य तथा अध्यक्ष राज्य प्रकल्प सचिवालय (प्रोग्राम सेक्रेटरीएट) महाराष्ट्र शासन आणि युनिसेफ यांच्या मार्गदर्शनाखाली पुणे येथे आयोजित करण्यात आली होती. सदरील कार्यशाळेत सादरीकरणे, विविध मुद्द्यांवर सांगोपांग चर्चा करून शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ धडक कृती कार्यक्रम निश्चित करण्यात आला आहे.

अभियानाची प्रभावी अंमलबजावणी करण्यासाठी उच्च शिक्षण विभाग व तंत्र शिक्षण विभाग शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ धडक कृती कार्यक्रम

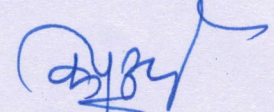
अ.क्र.	करावयची कार्यवाही	जबाबदार अधिकारी / गट	विहित कालावधी	केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल खालील अधिका-यांकडे सादर करावा.
१	व्हाय वेस्ट YEWS मोबाईल एप्लीकेशन वर विद्यार्थी नोंदणी	ग्रीन क्लब फॅकल्टी कोऑर्डिनेटर	शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ प्रामुख्याने प्रथम सत्र	महाविद्यालयाचे प्राचार्य/संस्था प्रमुख

२	ऑनलाईन सेल्प-पेस्ड कोर्स	ग्रीन क्लब फॅकल्टी कोऑर्डिनेटर	शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ प्रामुख्याने प्रथम सत्र	महाविद्यालयाचे प्राचार्य / संस्था प्रमुख जिल्हा नोडल अधिकारी व संबंधित डिस्ट्रिक्ट रिसर्चर यांचे कडे लिखित स्वरूपात.
३	ग्रीन क्लब फॅकल्टी कोऑर्डिनेटर यांची मासिक बैठक	अभियानाशी संबंधित जिल्हा नोडल अधिकारी व संबंधित डिस्ट्रिक्ट रिसर्चर	प्रत्ये महिन्याच्या तिस-या आठवड्यात	अभियानाशी संबंधित जिल्ह्याचे सहसंचालक उच्च / तंत्र शिक्षण विभाग
४	अभियानाशी संबंधित महाविद्यालयातील प्राचार्य/संस्था प्रमुख व प्रवणी प्रशिक्षक (मास्टर ट्रेनर) यांची संयुक्त आढावा बैठक	अभियानाशी संबंधित जिल्ह्याचे शिक्षण सहसंचालक, उच्च / तंत्र शिक्षण विभाग यांनी जिल्हा नोडल अधिकारी व संबंधित डिस्ट्रिक्ट रिसर्चर यांच्या मदतीने	प्रथम बैठक १० जुलै २०२४ पूर्वी व त्यानंतर प्रत्येक महिन्याच्या तिस-या आठवड्यात	राज्य नोडल अधिकारी उच्च शिक्षण / राज्य नोडल अधिकारी तंत्र शिक्षण
५	ग्रीन क्लब स्थापन करणे (ज्या महाविद्यालयात अदयाप पर्यंत ग्रीन क्लब स्थापन करण्यात आलेला नाही अशी सर्व महाविद्यालये)	महाविद्यालयातील प्राचार्य/संस्था प्रमुख व ग्रीन क्लब फॅकल्टी कोऑर्डिनेटर	२५ जुलै, २०२४ पर्यंत	अभियानाशी संबंधित जिल्हा नोडल अधिकारी व संबंधित डिस्ट्रिक्ट रिसर्चर
६	सहसंचालक, उच्च शिक्षण विभाग, संचालक विद्यार्थी विकास, संचालक राष्ट्रीय सेवा योजना, जिल्हा नोडल अधिकारी व संबंधित डिस्ट्रिक्ट रिसर्चर संयुक्त आढावा बैठक	राज्य नोडल अधिकारी, उच्च शिक्षण व राज्य समन्वय अधिकारी, राष्ट्रीय सेवा योजना यांनी स्टेट लाइजनिंग ऑफिसर यांच्या मदतीने	प्रत्येक महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यात	मा. शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण विभाग तथा अध्यक्ष राज्य प्रकल्प सचिवालय (प्रोग्राम सेक्रेटरीएट) महाराष्ट्र शासन आणि युनिसेप संयुक्त अभियान
७	सहसंचालक तंत्र शिक्षण विभाग जिल्हा नोडल अधिकारी व संबंधित डिस्ट्रिक्ट रिसर्चर संयुक्त आढावा बैठक	राज्य नोडल अधिकारी तंत्र शिक्षण यांनी स्टेट लाइजनिंग ऑफिसर यांच्या मदतीने	प्रत्येक महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यात	मा. शिक्षण संचालक, तंत्र शिक्षण विभाग, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई व अध्यक्ष राज्य प्रकल्प सचिवालय (प्रोग्राम सेक्रेटरीएट) महाराष्ट्र शासन आणि युनिसेफ संयुक्त अभियान

संदर्भ क्र. २ नुसार युथ लीडरशिफ फॉर क्लायमेट ॲक्शन या ऑनलाईन सेल्प पेस्ड कोर्सची (<https://www.mahayouthnet.in/>) राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण (NEP) २०२० अंतर्गत २०२४-२५ या शैक्षणिक वर्षात अभ्यासक्रमात समाविष्ट करण्यासंदर्भात सावित्रीबाई फफले पुणे विद्यापीठ व विभागातील सर्व स्वायत्त महाविद्यालयांनी सदरील कोर्स सुरु करण्यासाठी प्रकल्प समन्वयक व स्टेट लाइजनिंग ऑफिसर यांच्या बरोबर संपर्क करून आवश्यक ती कार्यवाही लवकरात लवकर पूर्ण करावी व त्याचा अहवाल लिखित स्वरूपात वेळोवेळी पाठवावा.

अभियानाशी संबंधित मार्गदर्शक सूचना मध्ये केलेल्या बदलानुसार २०२४-२५ या शैक्षणिक वर्षात कार्यवाही करून अभियानाची प्रभावीपणे अंमलबजावणी करण्यात यावी.

(डा. केशव तुपे)

सह संचालक (उच्च शिक्षण)

पुणे विभाग, पुणे.

सोबत - संदर्भिय पत्र.

प्रत- मा. शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना माहितीसाठी सविनय सादर.

महाराष्ट्र शासन

उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य,

४१२ ई, बहिरट पाटील चौक, मॉडेल कॉलनी, शिवाजीनगर पुणे-४११ ०१६

Web : www.dhepune.gov.in

Email-director.dhepune@nic.in

फोन नं.०२०/२६१२२११९

क्रमांक-उशिसं/युनिसेफ/२०२४/ ३५४२

दि. 02 JUL 2024

प्रति,

विभागीय सहसंचालक (उच्च शिक्षण) - पुणे, मुंबई, पनवेल, कोल्हापूर, छ. संभाजीनगर, नागपूर, नांदेड.

विभागीय सहसंचालक (तंत्रशिक्षण) - मुंबई, पुणे, छत्रपती संभाजीनगर, नागपूर, नाशिक.

कुलसचिव, संचालक विद्यार्थी विकास, संचालक राष्ट्रीय सेवा योजना

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, छत्रपती संभाजीनगर

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ, नागपूर

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.

विषय: महाराष्ट्र शासन व युनिसेफ द्वारे राबवण्यात येत असलेल्या महाविद्यालयीन युवकांच्या (students youth) सहभागाने नैसर्गिक संसाधनांचे संरक्षण/संवर्धन तसेच पाण्याची बचत (Youth Engagement and Water Stewardship) या अभियानासंदर्भात सुधारित मार्गदर्शक सूचना

- संदर्भ: १. उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय मार्गदर्शक सूचना क्र. संकीर्ण २०२२/प्र.क्र.१२९/विशि-५ दि. १३ जानेवारी २०२३
२. महाराष्ट्र शासन, शिक्षण संचालनालय (उच्च शिक्षण) महाराष्ट्र राज्य, पुणे-०१ यांचे पत्र क्र. उशिसं/युनिसेफ ऑनलाईन कोर्स २०२३/६४८९ दि. २४ मे २०२३
३. महाराष्ट्र शासन, शिक्षण संचालनालय (उच्च शिक्षण) महाराष्ट्र राज्य, पुणे-०१ यांचे पत्र क्र. उशिसं/युनिसेफ २०२३/७३२४ दि. २० जून २०२३

महाराष्ट्र शासन, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग व युनिसेफ यांच्या दरम्यान झालेल्या सामंजस्य करारानुसार महाविद्यालयीन युवकांच्या (students youth) सहभागाने नैसर्गिक संसाधनांचे संरक्षण/संवर्धन तसेच पाण्याची बचत (Youth Engagement and Water Stewardship) या अभियानाची राज्यातील निवडक १३ जिल्ह्यात अंमलबजावणी करण्यात येत आहे. या अभियानांतर्गत महाविद्यालयीन युवक व युवतींची पाणी बचतीच्या उपाययोजना राबवणे, पर्यावरण व हवामान बदल याविषयी माहिती वृद्धिंगत करणे, कौशल्य विकसीत करण्यासाठी प्रशिक्षणे घेणे, शैक्षणिक संस्थास्तरावर गिन क्लब ची स्थापना करणे इत्यादी उपक्रम राबविले जात आहेत.

संदर्भ क्र. १ नुसार सदरील अभियानाची प्रभावी अंमलबजावणी करण्यासाठी अभियानाशी संबंधित उच्च व तंत्र शिक्षण विभागातील अधिकारी यांची कार्यशाळा दि. १५.०६.२०२४ रोजी वा. समितीचे अध्यक्ष डॉ. शैलेंद्र देवळाणकर, शिक्षण संचालक (उच्च शिक्षण) महाराष्ट्र राज्य तथा अध्यक्ष राज्य प्रकल्प सचिवालय (प्रोग्राम सेक्रेटरीएट) महाराष्ट्र शासन आणि

युनिसेफ संयुक्त अभियान, यांच्या मार्गदर्शनाखाली पुणे येथे आयोजित करण्यात आली होती. सदरील कार्यशाळेत सादरीकरण, विविध मुद्द्यावर सांगोपांग चर्चा करून शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ धडक कृती कार्यक्रम निश्चित करण्यात आला आहे.

अभियानाची प्रभावी अंमलबजावणी करण्यासाठी उच्च शिक्षण विभाग व तंत्रशिक्षण विभाग शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ धडक कृती कार्यक्रम

अ. क्र	करावयाची कार्यवाही	जबाबदार अधिकारी/ गट	विहित कालावधी	केल्येल्या कार्यवाहीचा अहवाल खालील अधिकाऱ्यांकडे सादर करावा
१	व्हाय वेस्ट YEWS मोबाईल एप्लीकेशन वर विद्यार्थी नोंदणी	ग्रीन क्लब फॅकल्टी कोऑर्डिनेटर	शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ प्रामुख्याने प्रथम सत्र	महाविद्यालयाचे प्राचार्य/संस्था प्रमुख
२	ऑनलाईन सेल्फ-पेस्ड कोर्स	ग्रीन क्लब फॅकल्टी कोऑर्डिनेटर	शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ प्रामुख्याने प्रथम सत्र	महाविद्यालयाचे प्राचार्य/संस्था प्रमुख जिल्हा नोडल अधिकारी व संबंधित डिट्रिक्ट रिसर्च यांचे कडे लिखित स्वरूपात
३	ग्रीन क्लब फॅकल्टी कोऑर्डिनेटर यांची मासिक बैठक	अभियानाशी संबंधित जिल्हा नोडल अधिकारी व संबंधित डिट्रिक्ट रिसर्च	प्रत्येक महिन्याच्या तिसऱ्या आठवड्यात	अभियानाशी संबंधित जिल्ह्याचे सहसंचालक उच्च/तंत्रशिक्षण विभाग
४	अभियानाशी संबंधित महाविद्यालयातील प्राचार्य/संस्था प्रमुख व प्रवीण प्रशिक्षक (मास्टर ट्रेनर) यांची संयुक्त आढावा बैठक	अभियानाशी संबंधित जिल्ह्याचे शिक्षण सहसंचालक, उच्च/तंत्रशिक्षण विभाग यांनी जिल्हा नोडल अधिकारी व संबंधित डिट्रिक्ट रिसर्च यांच्या मदतीने	प्रथम बैठक १० जुलै २०२४ पूर्वी व त्यानंतर प्रत्येक महिन्याच्या तिसऱ्या आठवड्यात	राज्य नोडल अधिकारी उच्च शिक्षण / राज्य नोडल अधिकारी तंत्रशिक्षण
५	ग्रीन क्लब स्थापन करणे (ज्या महाविद्यालयात अद्याप पर्यंत ग्रीन क्लब स्थापन करण्यात आलेला नाही अशी सर्व महाविद्यालये)	महाविद्यालयातील प्राचार्य/संस्था प्रमुख व ग्रीन क्लब फॅकल्टी कोऑर्डिनेटर	२५ जुलै २०२४ पर्यंत	अभियानाशी संबंधित जिल्हा नोडल अधिकारी व संबंधित डिट्रिक्ट रिसर्च
६	सहसंचालक उच्च शिक्षण विभाग, संचालक विद्यार्थी विकास, संचालक राष्ट्रीय सेवा योजना,	राज्य नोडल अधिकारी उच्च शिक्षण व राज्य समन्वय अधिकारी, राष्ट्रीय सेवा योजना यांनी स्टेट लाइजनिंग ऑफिसर यांच्या	प्रत्येक महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यात	मा. शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण विभाग तथा अध्यक्ष राज्य प्रकल्प सचिवालय (प्रोग्राम सेक्रेटरीएट) महाराष्ट्र

	जिल्हा नोडल अधिकारी व संबंधित डिस्ट्रिक्ट रिसर्च संयुक्त आढावा बैठक	मदतीने		शासन आणि युनिसेफ संयुक्त अभियान
७	सहसंचालक तंत्रशिक्षण विभाग जिल्हा नोडल अधिकारी व संबंधित डिस्ट्रिक्ट रिसर्च संयुक्त आढावा बैठक	राज्य नोडल अधिकारी तंत्रशिक्षण यांनी स्टेट लाइजनिंग ऑफिसर यांच्या मदतीने	प्रत्येक महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यात	मा. शिक्षण संचालक, तंत्रशिक्षण विभाग, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई व अध्यक्ष राज्य प्रकल्प सचिवालय (प्रोग्राम सेक्रेटरीएट) महाराष्ट्र शासन आणि युनिसेफ संयुक्त अभियान

संदर्भ क्रमांक २ नुसार युथ लीडरशिप फॉर क्लायमेट ऑक्शन या ऑनलाईन सेल्फ पेस्ड कोर्सची (<https://www.mahayouthnet.in/>) राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण (NEP) २०२० अंतर्गत २०२४-२५ या शैक्षणिक वर्षात अभ्यासक्रमात समाविष्ट करण्यासंदर्भात सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ, स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ व स्वायत्त महाविद्यालयांनी सदरील कोर्स सुरु करण्यासाठी प्रकल्प समन्वयक व स्टेट लाइजनिंग ऑफिसर यांच्या बरोबर संपर्क करून आवश्यक ती कार्यवाही लवकरात लवकर पूर्ण करावी व त्याचा अहवाल लिखित स्वरूपात वेळोवेळी पाठवावा.

अभियानाशी संबंधित मार्गदर्शक सूचना मध्ये केलेल्या बदलानुसार २०२४-२५ या शैक्षणिक वर्षात कार्यवाही कार्यवाही करून अभियानाची प्रभावीपणे अंमलबजावणी करणे संदर्भात संबंधित सर्व महाविद्यालयांना विभागीय सहसंचालक उच्च शिक्षण, विभागीय सहसंचालक तंत्रशिक्षण, संचालक विद्यार्थी विकास, संचालक राष्ट्रीय सेवा योजना यांनी वेळोवेळी मार्गदर्शन करावे.

(डॉ. शैलेंद्र देवळाणकर)

शिक्षण संचालक (उच्च शिक्षण) महाराष्ट्र राज्य, पुणे
तथा अध्यक्ष राज्य प्रकल्प सचिवालय (प्रोग्राम सेक्रेटरीएट)
महाराष्ट्र शासन आणि युनिसेफ संयुक्त अभियान

प्रत माहिती व उचित कार्यवाहीस्तव

- मा. प्रधान सचिव, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई
- मा. संचालक, तंत्रशिक्षण विभाग, मुंबई
- राज्य समन्वय अधिकारी, राष्ट्रीय सेवा योजना, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई
- सहसंचालक, (तंत्रशिक्षण) विभागीय कार्यालय पुणे तथा राज्य नोडल अधिकारी तंत्रशिक्षण
- बालाजी व्हरकट, कार्यक्रम अधिकारी, हवामान, पर्यावरण आणि आपती धोके निवारण, युनिसेफ, मुंबई
- उमा असलेकर, कार्यकारी संचालक, अँडवान्सड सेंटर फॉर वॉटर रिसोर्सेस डेव्हलपमेंट अँड मॅनेजमेंट (ACWADAM)
- श्री. अवधूत अभ्यंकर, प्रकल्प समन्वयक, 'युवकांच्या (Youth) मार्फत नैसर्गिक संसाधनांचे सरंक्षण व पाण्याची बचत संयुक्त अभियान'. ई-मेल:- avadhut.abhyankar@ceeindia.org / मोबा.: ९७३०६६६१९९
- श्री. मधुकर लेंगरे, स्टेट लाइजनिंग ऑफिसर, 'युवकांच्या (Youth) मार्फत नैसर्गिक संसाधनांचे सरंक्षण व पाण्याची बचत संयुक्त अभियान' ई-मेल:- lengaremadhukar@gmail.com / मोबा.: ९९२१९३८२३७